

زمان پیشنهادی: ۷ دقیقه

فصل دوم ادبیات پیش‌دانشگاهی

۱- معنای چند واژه در کمانک روبه‌روی آن نادرست آمده‌است؟

خرّه (پشته‌ی کوه)، خرق (شکافتن)، حماسه (دلاوری)، آبزَن (حوضچه)، درای (جرس)، شقاوت (ستمگری)، لجه (خواری)، سراپرده (خیمه‌ی بزرگ)

(۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۲- در کدام گزینه غلط املایی وجود دارد؟

(۱) از جمله مشکلاتی که از توجه به صورت و غالب آثار ایجاد می‌گردد، این است که شاعران سیر تحوّل ذهنی خود را ثبت نکرده‌اند.

(۲) در این منظومه‌ها، شاعر به ابداع توجهی ندارد و داستان‌های مدوّن را که ظاهراً از بعضی وقایع خارجی نشئت گرفته‌اند، نقل می‌کند.

(۳) حماسه‌ی قومی ایران، عبارت است از نتایج قرایح، علایق و عواطف یک ملت در طیّ قرون و اعصار و آثار تمدّن و مظاهر فکر مردم کشور.

(۴) شعر غنایی گزارشگر عواطف و احساسات شخصی شاعر است؛ بنابراین می‌توان آن را آینه‌ی آلام و لذّات و تأثرات روحی دانست.

۳- کدام بیت دورنگی و مردم‌فریبی ضحاک را مطرح می‌سازد؟

(۱) بیوید کاین مهتر آهرمن است / جهان‌آفرین را به دل دشمن است

(۲) ندانست خود جز بد آموختن / جز از کشتن و غارت و سوختن

(۳) اگر هفت کشور به شاهی تو راست / چرا رنج و سختی همه بهر ماست

(۴) یکی بی‌زیان مرد آهن‌گرم / ز شاه آتش آید همی بر سرم

۴- در بیت «بدانست خود کافریدون کجاست / سر اندر کشید و همی رفت راست» منظور از «خود» کیست؟

(۱) کاوه (۲) آبتین (۳) جمشید (۴) ضحاک

۵- در بیت «به جمشید بر تیره‌گون گشت روز / همی کاست زو فرّ گیتی فروز» کدام جنبه‌ی حماسه برجسته‌تر است؟

(۱) خرق عادت (۲) داستانی (۳) قهرمانی (۴) ملی

۶- بیت‌های زیر در مورد چه کسانی است؟

شوم ناپدید از میان گروه / برم خوب رخ را به البرز کوه

بیاورد فرزند را چون نوتد / چو مرغان بر آن تیغ کوه بلند

(۱) مرداس و پسرش (۲) فریدون و مادرش (۳) آبتین و پسرش (۴) فریدون و پسرش

۷- مضمون بیت «نهان گشت آیین فرزندگان / پراکنده شد نام دیوانگان» در همه‌ی بیت‌های زیر به‌جز ..... دیده‌می‌شود.

۱) هنرور چو بختش نباشد به کام / به جایی رود کش ندانند نام

۲) هنر خوار شد جادویی ارجمند / نهان راستی آشکارا گزند

۳) از فلک پشت خم، شد قد دونان علم / کار جهان شد به هم، گشت هنر عیب و عار

۴) باطل شبیه حق شد و انصاف درفتاد / غفلت کمر گشاد و خطا فرش گسترید

۸- مفهوم عبارت «ضحاک از بیم قرار و آرام نداشت. شگفت آن که از همه‌ی بزرگان خواست گواهی‌ای بنویسند و همه،

نیک‌خواهی و نیکوکاری او را تأیید کنند. آنان نیز از بیم جان چنین کردند اما این گواهی‌ها به‌چه کار می‌آمد و چه کسی

را می‌توانست فریفت؟» در کدام بیت زیر دیده‌می‌شود؟

۱) نماند ستمگار بدروزگار / بماند بر او لعنت پایدار

۲) تو را نیک پند است اگر بشنوی / و گر نشنوی خود پشیمان شوی

۳) بدان کی ستوده شود پادشاه / که خلقش ستایند در بارگاه

۴) نبینی که چون کارد بر سر بود / قلم را زبانش روان‌تر بود

پاسخ کلیدی

۱ (۴)

۱ (۳)

۱ (۲)

۲ (۱)

۳ (۸)

۱ (۷)

۲ (۶)

۴ (۵)

پاسخ‌نامه‌ی تشریحی - تحلیلی

- ۱- گزینه‌ی ۲** خَرّه = قَرّه = فر: فروغ ایزدی که به اعتقاد ایرانیان بر دل پادشاهان می‌تابد و آن‌ها را از دیگر مردم برتر می‌سازد و به کمالات روحانی و نفسانی می‌رساند!
- شقاوت: بدبختی (قساوت: سنگدلی) - لُجّه: میانِ دریا، عمقِ دریا
- ۲- گزینه‌ی ۱** **قالب:** جسم، کالبد، شکل ظاهری و ساختار یک نوشته یا شعر به‌ویژه از حیث تعداد ابیات، نوع قافیه‌بندی و طول مصراع‌ها؛ **غالب:** غلبه‌کننده، پیروز، بخش زیاد، قسمت اعظم؛ **نشئت گرفتن:** سرچشمه گرفتن، ناشی شدن؛ **قرایش:** جمع قریحه، ذوق‌ها؛
- ۳- گزینه‌ی ۱** جهان‌آفرین را به دل دشمن است = به دل (در دل) دشمن جهان‌آفرین (خدا) است. ⇐ اگرچه تظاهر به خداپرستی می‌کند اما در باطن دشمن خداست ⇐ دورنگی و مردم‌فریبی سه بیت دیگر مستقیماً فتنه‌انگیزی، بی‌عدالتی و ستمگری ضحاک را بیان می‌کنند.
- ۴- گزینه‌ی ۱** کاوه پس از قیام در برابر ضحاک، به‌سوی پناه‌گاه فریدون - که از نوادگان جمشید بود - می‌رود، از او می‌خواهد که این مبارزه را رهبری کند و تاج و تخت را از دست ضحاک درآورد. (متأسفانه مردم ایران همیشه قدرت را موروثی می‌دانستند، بنابراین در این داستان هم پس از قیام بر ضد پادشاه ستم‌پیشه، خودشان را لایق قدرت و حکومت نمی‌دانند و آن‌را به کسی می‌سپارند که خون پادشاه قبلی در رگ‌های او جریان دارد و از نژاد پادشاهان است!)
- ۵- گزینه‌ی ۴** در این بیت به یکی از باورهای مهم ایران باستان یعنی اعتقاد به قَرّه ایزدی - نوری که از خدا بر دل پادشاه می‌تابد و او را صاحب قدرت و بصیرتی بیش‌تر از عامه‌ی مردم می‌نماید - اشاره شده‌است و می‌دانیم هر بیتی از حماسه که در آن به یکی از باورها و سنت‌های کهن اشاره شده باشد، دارای جنبه‌ی ملی و قومی است.
- ۶- گزینه‌ی ۲** (لطفاً به متن درس خوب دقت کنید.)
- ۷- گزینه‌ی ۱** همه‌ی بیت‌ها به چیرگی بدی و نادانی بر خوبی و هنر اشاره دارند اما بیت دوم می‌گوید: اگر بخت با هنرمندی یار نباشد (خوش‌شانس نباشد) در جایی هنر خود را عرضه می‌کند که کسی او را نمی‌شناسد و به او توجه نمی‌کند؛ می‌بینیم که در این بیت از چیره‌شدن بدی‌ها بر خوبی‌ها خبری نیست و شاعر فقط می‌خواهد بگوید که هنرمندان کم‌اقبالی نیز هستند که با وجود توانمندی‌های بسیار، ناشناخته می‌مانند.
- ۸- گزینه‌ی ۳** **معنای بیت:** (ابتدا باید به دو نکته توجه می‌کردید: ۱- بدان = به‌وسیله‌ی آن، به‌خاطر آن ۲- مصراع نخست پرسشی منفی یا همان استفهام انکاری است): پادشاه به این دلیل که در بارگاهش از سوی خادمان و اطرافیانش مورد ستایش قرار می‌گیرد، هرگز به انسانی نیکوکار و ستوده تبدیل نمی‌شود.